

Udskrift af Arbejdsrettens retsbog

Den 26. maj 2025 holdt Arbejdsretten møde i Arbejdsmarkedets Hus, Sankt Annæ Plads 5, 1250 København K, i

Sag nr.: 2024-333 og 2024-1092

Fagbevægelsens Hovedorganisation
for
Fagligt Fælles Forbund

mod

Eurodan-Huse A/S
Skånevej 15
6230 Rødekro

Retten beklædtes af sekretariatsleder, landsdommer Tine Vuust.

Som retsskriver fungerede dommerfuldmægtig Jimmi Hilkøb.

Ingen var mødt eller indkaldt.

Parterne overlod det i retsmødet den 28. april 2025 til sekretariatslederen at træffe afgørelse i sagerne, der er behandlet sammen, i medfør af arbejdsretslovens § 16, stk. 3.

Sekretariatslederen traf følgende

AFGØRELSE

Indledning

Sagerne angår, om indklagede efter tiltrædelsesoverenskomstens § 9 er forpligtet til at sikre, at deres underentreprenører overholder tiltrædelsesoverenskomsten, herunder at underentreprenørens medarbejdere aflønnes i overensstemmelse med overenskomsten, og i bekræftende fald størrelsen af en eventuel bod.

Påstande

Klager, Fagbevægelsens Hovedorganisation for Fagligt Fælles Forbund, har nedlagt påstand om, at indklagede, Eurodan-Huse A/S, tilpligtes til Fagligt Fælles Forbund at betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod.

Indklagede, Eurodan-Huse A/S, har påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb end af klager foreslået, fastsat efter Arbejdsrettens skøn.

Klager har opgjort et samlet underbetalingskrav til 648.448,19 kr., og har på den baggrund foreslået boden fastsat til cirka 800.000 kr.

Indklagede har ikke haft bemærkninger til den beløbsmæssige opgørelse af underbetalingskravet.

Sagsfremstilling

Den 26. april 2022 indgik klager og indklagede en tiltrædelsesoverenskomst, hvorved indklagede forpligtede sig til med virkning fra den 9. maj 2022 at overholde samtlige til enhver tid mellem Dansk Håndværk og Fagligt Fælles Forbunds gældende overenskomster, prisfortegnelser mv., herunder at betale en timeløn på 160 kr., der følger de ændringer, der sker i overenskomsten.

Af tiltrædelsesoverenskomsten fremgår bl.a. følgende bestemmelse:

”§ 9 – Gensidige forpligtelser

Hvor virksomheden ønsker at benytte underentreprenører, vikarbureauer eller lignende, påhviler det virksomheden, at denne overenskomst og Hovedaftalen mellem FH og DA bliver efterlevet.”

Indklagede var hovedentreprenør på byggepladserne beliggende Adresse 1, Adresse 2, Adresse 3, Adresse 4 og Adresse 5. Til skalmuring på de fem byggepladser havde indklagede entereret med Dankonstrukt ApS, som den 25. februar 2022 havde indgået en tiltrædelsesoverenskomst med Fagligt Fælles Forbund, hvor de forpligtede sig til at overholde samtlige til enhver tid mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbunds gældende overenskomster, prisfortegnelser mv.

Eurodan-Huse var desuden hovedentreprenør på byggepladserne Adresse 6 og Adresse 7, hvor indklagede havde entereret med Stor Murer ApS til skalmuring. Stor Murer havde den 14. maj 2023 indgået en tiltrædelsesoverenskomst med Fagligt Fælles Forbund, hvor de forpligtede sig til at overholde samtlige til enhver tid mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbunds gældende overenskomster, prisfortegnelser mv.

På baggrund af Fagligt Fælles Forbunds besøg på byggepladserne, var det Fagligt Fælles Forbunds opfattelse, at Dankonstrukt og Stor Murer ikke betalte overenskomstmæssig løn til de-

res medarbejdere. Der blev derfor indledt en fagretlig behandling mellem Fagligt Fælles Forbund, Dankonstrukt og Stor Murer med henblik på at få fastslået, hvad de pågældende medarbejdere var blevet betalt i løn, og at nå til enighed om sagernes afslutning.

Parterne kunne ikke nå til enighed, og Fagligt Fælles Forbund indbragte sagerne mod henholdsvis Dankonstrukt og Stor Murer for Arbejdsretten.

Ved Arbejdsrettens domme af 8. maj 2023, 1. november 2023, 16. november 2023, 6. december 2023 og 6. december 2023 blev Dankonstrukt dømt til at betale en bod på henholdsvis 115.000 kr., 70.000 kr., 70.000 kr., 190.000 kr. og 140.000 kr. som følge af bl.a. underbetaling af deres medarbejdere med i alt 422.825 kr. Dommene blev afsagt som udeblivelsesdomme.

Ved Arbejdsrettens dom af 24. april 2024 blev Stor Murer dømt til at betale en bod på 280.000 kr. til Fagligt Fælles Forbund som følge af bl.a. underbetaling af deres medarbejdere med 225.623,19 kr. Denne dom blev også afsagt som en udeblivelsesdom.

Dankonstrukt og Stor Murer opfyldte ikke dommene og blev efterfølgende erklæret konkurs, uden at have betalt de idømte boder.

Det er ikke oplyst, om konkursboerne er sluttet. Det er heller ikke oplyst, om de pågældende medarbejdere i henholdsvis Dankonstrukt og Stor Murer har modtaget hel eller delvis betaling af deres lønkrav fra boerne eller Lønmodtagernes Garantifond.

Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han arbejder som konsulent i Fagligt Fælles Forbund, og at han som repræsentant for dem indgik tiltrædelsesoverenskomsten med Eurodan-Huse.

Baggrunden for indgåelsen af tiltrædelsesoverenskomsten var, at Eurodan-Huses tillidsmand, B, rettede henvendelse til Fagligt Fælles Forbund om, at Eurodan-Huse havde været involveret i en sag, hvor de skulle betale en bod i sommeren 2021, som følge af at de ikke havde overholdt den på det tidspunkt gældende overenskomsts køreregler. Han foreslog, at Eurodan-Huse skulle tiltræde overenskomsten med Dansk Håndværk, hvor der var nogle andre køreregler, og denne overenskomst, der rummede flere faggrupper, passede godt til Eurodan-Huses virksomhed.

Han deltog i møder om tiltrædelsesoverenskomsten med blandt andre B og C fra Eurodan-Huse. De afholdte det første møde i januar 2022, hvor de skulle drøfte tiltrædelsesoverenskomsten. Til dette møde havde virksomheden orienteret sig i den forkerte overenskomst, dvs. den fra Dansk Byggeri. Han forklarede dem, hvad tankerne bag hans forslag var, herunder hvad der er af forskelle i de forskellige overenskomster bl.a. i forhold til betaling for kørsel. Han forklarede desuden om indholdet af § 9 i tiltrædelsesoverenskomsten, da den var ny i forhold til deres daværende overenskomst.

Der blev senere afholdt endnu et møde i Odense. Her deltog D og C fra Eurodan-Huse. De havde forberedt sig til mødet. De havde et forslag til den timeløn, der skulle indføres. De ville desuden gerne have lov til at betale til feriekonto (§ 4 i tiltrædelsesoverenskomsten). De ville endvidere gerne have fjernet § 9 fra tiltrædelsesoverenskomsten. Han sagde til dem, at deres forslag om § 4 skulle godkendes af forbundet, og at det ikke var muligt at tage § 9 ud af tiltrædelsesoverenskomsten. Han orienterede dem om indholdet af bestemmelsen, herunder at de skulle sikre sig, at underleverandørerne overholdt den tiltrædelsesoverenskomst, som Eurodan-Huse er forpligtet af. C og D sagde til sidst, at § 9 ikke burde være et problem, da det også fremgår af deres entreprisekontrakter, at underentreprenørerne skal overholde overenskomsten.

Der blev herefter arbejdet med at få tilpasset virksomhedens lokalaftale. I april 2022 kørte han til virksomhedens adresse i Rødekro, hvor Eurodan-Huse underskrev tiltrædelsesoverenskomsten, som fortsat indeholdt § 9.

Han har efterfølgende haft kontakt med Eurodan-Huse flere gange. Kontakten har hovedsageligt vedrørt spørgsmål om barsel og helt almindelige lønforhold. I 2023 var der en leder, E, som ringede til ham, angående problemer på en byggeplads.

Han har ikke tidligere oplevet en ”§ 9-situation” med Eurodan-Huse. Han har ikke formuleret § 9, og er ikke klar over, hvorfor der i overskriften står ”Gensidige forpligtelser”. Han er ikke klar over, om bestemmelsen er ændret efter Arbejdsrettens dom i sag AR 2023-568.

F har forklaret bl.a., at han er ansat i Fagligt Fælles Forbunds byggegruppe med hovedfokus på Sjælland og Hovedstaden. Han er sagsansvarlig i denne type sager, og er sagsbehandler i denne sag, hvor det er ham, der har opgjort de beløb, som er fremlagt i sagen.

Han fik mange sager ind vedrørende murerarbejde. De første sager var med Dankonstrukt. Når de starter en sag, begynder de altid sagen mod dem, der er lavest i kæden, altså den virksomhed, som har ansatte, og som ikke overholder overenskomsten.

Han tog kontakt til D fra Eurodan-Huse, hvor han oplyste, at der var en række sager, som involverede deres underentreprenører. Han sendte en mail til Eurodan-Huse med oversigt over sagerne. I mail af 23. juni 2023 redegjorde han bl.a. for en række sager. Nogle af sagerne blev løst med Eurodan-Huses mellemkomst; andre sager kunne ikke løses.

Fagligt Fælles Forbund modtog ingen betaling fra Dankonstrukt. De anmeldte et krav i konkursboet. Fagligt Fælles Forbund fører ikke sager for at få dobbeltbetaling. Hvis de modtager et dividendekrav fra konkursboet, og de samtidig får medhold i denne sag, vil de betale penge tilbage til Eurodan-Huse.

Indholdet af § 9 er efter hans opfattelse, at der er et bodskrav, hvis virksomheden ikke har sørget for, at underentreprenøren har efterlevet overenskomsten. Underbetalingen vurderes som udgangspunkt efter tiltrædelsesoverenskomsten.

De kan gå efter underleverandøren, når der er en overenskomst. Hvis underleverandøren ikke havde en overenskomst, ville de rette et direkte krav mod Eurodan-Huse.

Der er ikke en bestemmelse som § 9 i den almindelige overenskomst. Der er heller ikke en sådan bestemmelse i konfliktoverenskomsten. Bestemmelsen i § 9 ser i dag ud, som den gør i denne sag. Han ved ikke, hvornår denne bestemmelse kom ind. Det var før hans tid.

C har forklaret bl.a., at han sidder som controller i Eurodan-Huse. Han har mere end 30 års erfaring i virksomheden.

De havde et par møder med Fagligt Fælles Forbund om overenskomster på baggrund af, at der havde været sag om kørsel, hvorefter de besluttede, at de måtte ændre deres overenskomst.

De indgik derfor en ny tiltrædelsesoverenskomst med Fagligt Fælles Forbund. Der har aldrig i tidligere overenskomster været en bestemmelse som den i § 9. Han forstod ikke indholdet af bestemmelsen på samme måde, som Fagligt Fælles Forbund gør gældende i dag. Han forstod således ikke, at de kunne blive ansvarlige for, at deres underentreprenører ikke overholdte overenskomsten. Han forstod bestemmelsen i § 9 sådan, at det var Eurodan-Huse, der skulle overholde gældende overenskomst.

D har forklaret bl.a., at han er direktør og indehaver af Eurodan-Huse sammen med sine brødre. Han har været i virksomheden siden 2004. Han underskrev tiltrædelsesoverenskomsten. Han er ikke helt sikker på, at han deltog i alle de møder med Fagligt Fælles Forbund, som C deltog i. Han kom sent ind i forløbet.

På mødet, hvor de skrev under på tiltrædelsesoverenskomsten, drøftede de ikke § 9. Han forstod ikke, at de kunne blive ansvarlig for en underleverandørs manglende efterlevelse af overenskomsten. Han ville ikke have underskrevet aftalen, hvis han havde forstået bestemmelsen i § 9 på den måde, som Fagligt Fælles Forbund i dag udlægger forståelsen af den.

Anbringender

Klager har anført navnlig, at indklagede er omfattet af tiltrædelsesoverenskomsten af 26. april 2022 til bygge- og anlægsoverenskomsten mellem Faglig Fælles Forbund og Dansk Håndværk. Bestemmelsen i tiltrædelsesoverenskomsten § 9 indebærer, at indklagede indestår for, at tiltrædelsesoverenskomsten og hovedaftalen bliver efterlevet, når indklagede benytter sig af en underentreprenør.

Bestemmelsen er fortolket af Arbejdsretten i sag AR 2023.568 og en lignende bestemmelse er fortolket ved FV 2021-952 og AR 2011.0313. Arbejdsretten skal henholde sig til disse fortolkninger. Ved indgåelsen af tiltrædelsesoverenskomsten er indklagede blevet orienteret om indholdet af bestemmelsen i § 9. Der er således ikke nogen fortolkningstvist om bestemmelsens nærmere indhold i denne sag.

Indklagede har som hovedentreprenør på en række byggepladser entreret med Dankonstrukt og Stor Murer. Begge virksomheder har tilsidesat overenskomsten ved bl.a. ikke at aflønne medarbejderne korrekt. Derved har indklagede ikke iagttaget sin overenskomstmæssige forpligtelse i henhold til § 9 i tiltrædelsesoverenskomsten. Det gør ikke nogen forskel for anvendelsen af bestemmelsen, at underentreprenørerne i denne sag er dækket af en overenskomst.

Indklagede har således begået overenskomstbrud og skal betale en bod, som skal udmåles efter differenceprincippet. Bodden kan passende fastsættes til 525.000 kr. i sag 2024-333 og 275.000 kr. i sag 2024-1092. Hvis Arbejdsretten finder, at der er fortolkningstvivl om bestemmelsen i § 9, kan bodden fastsættes til underbetalingsbeløbet, således at bodens pønale element nedsættes.

Indklagede har anført navnlig, at ordlyden af § 9 i tiltrædelsesoverenskomsten indgået mellem Eurodan-Huse og Fagligt Fælles Forbund er uklart formuleret. Dette har Arbejdsretten bekræftet i sag AR 2023-568.

Det fremgår ikke af bestemmelsens ordlyd, at der påhviler indklagede en pligt og en hæftelse, hvis underleverandøren ikke overholder overenskomsten. Bygge- og anlægsoverenskomsten 2021-23 indeholder heller ikke vilkår om, at indklagede hæfter for underleverandørens manglende overholdelse af overenskomsten.

I modsætning til Arbejdsrettens afgørelse i sag AR 2023-568 var underleverandørerne i nærværende sager omfattet af en overenskomst. I disse sager er der således ikke en omgåelse hensigt og mulighed, som var tilfældet i ovennævnte afgørelse fra Arbejdsretten. Det bør endvidere indgå i vurderingen, at Fagligt Fælles Forbund på tidspunktet for indgåelsen af tiltrædelsesoverenskomsten i denne sag havde tvister med andre uorganiserede virksomheder om ordlyden og rækkevidden af § 9, men til trods herfor indgik endnu en tiltrædelsesaftale indeholdende denne uklart formulerede bestemmelse.

Det bemærkes, at Arbejdsretten i sag AR 2023-568 nedsatte Fagligt Fælles Forbunds bodskrav med henvisning til den uklare formulering af bestemmelsen i tiltrædelsesaftalen. Hvis der skal udmåles en bod i denne sag, bør boden i lighed hermed fastsættes til maksimalt 7,5 % af underbetalingskravet.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Indklagede indgik den 26. april 2022 en tiltrædelsesoverenskomst med Fagligt Fælles Forbund, hvorefter man forpligtede sig til bl.a. at overholde de mellem Fagligt Fælles Forbund og Dansk Håndværk indgåede overenskomster.

Indklagede var hovedentreprenør på en række byggepladser på Sjælland. Til udførelse af skalmuring på disse byggepladser havde indklagede indgået aftale med underentreprenørerne Dankonstrukt ApS og Stor Murer ApS, som begge havde indgået en tiltrædelsesoverenskomst med Fagligt Fælles Forbund, der henviste til forbundets overenskomster med Dansk Byggeri.

Dankonstrukt og Stor Murer blev i 2023 og 2024 ved seks udeblivelsesdomme afsagt af Arbejdsretten dømt til at betale bod til Fagligt Fælles Forbund på i alt 875.000 kr. for at have underbetalt deres medarbejdere på de i sagen omhandlede byggerier med i alt 648.448,19 kr. Dankonstrukt og Stor Murer er nu erklæret konkurs og har ikke betalt de nævnte bodskrav.

Sagerne angår, om indklagede efter tiltrædelsesoverenskomstens § 9 var forpligtet til at sikre, at Dankonstrukt og Stor Murer overholdt tiltrædelsesoverenskomsten, herunder at deres medarbejdere blev aflønnet i overensstemmelse med overenskomsten, og i bekræftende fald størrelsen af en eventuel bod.

Spørgsmålet om overenskomstbrud

Det fremgår af tiltrædelsesoverenskomstens § 9, at hvor virksomheden ønsker at benytte underentreprenører, vikarbureauer eller lignende, påhviler det virksomheden, at denne overenskomst og Hovedaftalen mellem FH og DA bliver efterlevet.

Som fastslået ved retsformandsafgørelsen i sag AR 2023-568 vedrørende den helt tilsvarende bestemmelse i en tiltrædelsesoverenskomst med Milton Huse A/S må bestemmelsen efter sin ordlyd forstås sådan, at indklagede virksomhed har en overenskomstmæssig forpligtelse til at sikre, at arbejde, der er omfattet af tiltrædelsesoverenskomsten, bliver udført i overensstemmelse med denne overenskomst, også selvom arbejdet udføres af en underentreprenør. Arbejdsretten finder, at denne forpligtelse indebærer, at den indklagede virksomhed ved stikprøvekontrol eller på anden måde har pligt til at sikre sig, at underentreprenøren betaler løn i overensstemmelse med de tiltrådte overenskomster, uanset om underentreprenøren selv er overenskomstdækket eller ej.

Dankonstrukt og Stor Murer blev i 2023 og 2024 dømt for at have underbetalt deres medarbejdere på de i sagen omhandlede byggerier med i alt 648.448,19 kr. i forhold til overenskomsterne mellem Fagligt Fælles Forbund og Dansk Byggeri. Det lægges som ubestridt til grund, at underbetalingen vedrørende det arbejde, der er omfattet af tiltrædelsesoverenskomsten mellem Fagligt Fælles Forbund og Eurodan-Huse, udgør det samme beløb, selvom det er forbundets overenskomster med Dansk Håndværk, som Eurodan-Huse har tiltrådt. Det lægges endvidere efter de afgivne forklaringer til grund, at Eurodan-Huse ikke har foretaget sig noget over for Dankonstrukt og Stor Murer for at sikre sig, at Dankonstrukt og Stor Murer overholdt de overenskomstmæssige forpligtelser.

Eurodan-Huse har derved begået brud på tiltrædelsesoverenskomstens § 9 og skal derfor betale en bod.

Bodens størrelse

Boden skal efter arbejdsretslovens § 12 fastsættes under hensyntagen til samtlige sagens omstændigheder, herunder i hvilken grad overtrædelsen har været undskyldelig.

Klager har under henvisning til Arbejdsrettens praksis i underbetalingssager gjort gældende, at boden skal udmåles efter det såkaldte differenceprincip (virksomhedens besparelse) med tillæg af et pønalt element.

Det er ikke oplyst eller dokumenteret, i hvilket omfang Eurodan-Huse måtte have opnået en besparelse ved, at Dankonstrukt og Stor Murer underbetalte deres medarbejdere. Det var det heller ikke i Arbejdsrettens afgørelser om lignende bestemmelser i sag AR 2011-0313 og i sag AR 2023-568 eller i den faglige voldgiftskendelse i sag FV2021-952, men der blev alligevel i disse sager udmålt en bod på grundlag af størrelsen af underbetalingen hos underentreprenøren.

De tidligere sager adskiller sig imidlertid fra nærværende sag ved, at underentreprenørerne ikke var dækket af en overenskomst. I en sag som den foreliggende har medarbejderne i modsætning hertil i kraft af overenskomstdækningen hos underentreprenørerne et direkte krav mod disse for betaling i overensstemmelse med tiltrædelsesoverenskomsten og kan i tilfælde af underentreprenørernes konkurs efter omstændighederne få kravet dækket helt eller delvist af konkursboet eller af Lønmodtagernes Garantifond.

På den baggrund finder Arbejdsretten, at boden ikke skal indeholde et beløb svarende til den skete underbetaling.

Ved vurderingen af bodens størrelse finder Arbejdsretten, at der må lægges vægt på, at bestemmelsen i tiltrædelsesoverenskomstens § 9 har til formål at sikre bl.a., at Eurodan-Huse ikke kan omgå overenskomstens krav til mindsteløn ved at entrere med en underentreprenør, som ikke overholder disse krav, og at Eurodan-Huse ved ikke i tilstrækkelig grad at have sikret sig, at underentreprenørerne levede op til de overenskomstmæssige forpligtelser, udsatte medarbejderne for en risiko for at lide betydelige tab.

Det lægges efter vidnet As forklaring om indholdet af forhandlingerne om tiltrædelsesoverenskomsten til grund, at Eurodan-Huse inden underskrivelsen var blevet informeret om indholdet af § 9, at Eurodan-Huse under forhandlingerne, som strakte sig over flere møder, ønskede at få fjernet bestemmelsen fra tiltrædelsesoverenskomsten, men at de – da han tilkendegav, at det ikke kunne lade sig gøre – valgte at underskrive tiltrædelsesoverenskomsten med bestemmelsen i § 9. Under disse omstændigheder findes der ikke grundlag for at tage hensyn til de uklarheder ved den tilsvarende bestemmelse i tiltrædelsesoverenskomsten med Milton Huse, herunder dens placering under overskriften ”Gensidige forpligtelser”, som er omtalt i Arbejdsrettens afgørelse i sag AR 2023-568.

Efter en samlet vurdering findes boden passende at kunne fastsættes til 100.000 kr.

Thi bestemmes:

Eurodan-Huse A/S skal inden 14 dage til Fagligt Fælles Forbund betale en bod på 100.000 kr.

Hver part bærer egne omkostninger.

Tine Vuust / Jimmi Hilkøb